

El debat general sobre la sentència del Tribunal Constitucional sobre l'Estatut

Ramon Prat i Roser Serra

Direcció General de Relacions Institucionals

- 1. Introducció
- 2. La substanciació del debat
 - 2.1. Intervenció del Govern
 - 2.2. Intervencions dels grups parlamentaris
 - 2.3. Propostes de resolucions
 - 2.4. Votacions
- 3. La resolució aprovada
- 4. Sinopsi

1. Introducció

En el tram final de la VIII legislatura, i coincidint amb l'acabament del vuitè període de sessions de la cambra,¹ ha tingut lloc el debat general sobre la sentència del Tribunal Constitucional sobre l'Estatut, el qual ha permès als grups parlamentaris debatre i expressar la seva posició sobre el pronunciament de l'alt tribunal emès el passat 28 de juny.²

Així, el 16 de juliol el Parlament va celebrar un ple extraordinari monogràfic sobre l'avaluació de la sentència i el seu impacte en el text estatutari, que en els seus quatre anys de vigència (des del 9 d'agost de 2006) ha estat desplegat per més d'una cinquantena de lleis.

Durant el ple extraordinari es va analitzar l'impacte de la sentència en el text estatutari i les mesures a adoptar davant la nova situació política
Foto: Xavier Prat

1. El vuitè període de sessions de la VIII legislatura comprèn del 15 de gener al 31 de juliol de 2010.

2. Sentència del Tribunal Constitucional al recurs d'inconstitucionalitat 8045/2006, interposat pel grup parlamentari Popular del Congrés dels Diputats sobre determinats articles de la Llei orgànica 6/2006, del 19 de juliol, de reforma de l'Estatut d'autonomia de Catalunya (BOPC 767, de 14.07.2010, pàg. 4).

La resolució es va aprovar amb el suport de 115 vots a favor (els grups de l'Entesa i CiU) i 18 en contra (PPC i Grup Mixt)
Foto: Xavier Prat

En una democràcia parlamentària com la nostra, els debats generals monogràfics són una eina eficaç en l'àmbit del joc de poders entre les branques legislativa i executiva. Es tracta de debats que permeten aprofundir en el coneixement i en el seguiment públic de l'actuació del Govern i que potencien la participació del Parlament en la determinació i el desenvolupament del programa governamental, atès que el debat es clou amb l'aprovació d'una resolució. En aquesta ocasió, el debat havia de permetre marcar el posicionament de la cambra respecte de la sentència i les mesures a adoptar davant la nova situació política.

2. La substanciació del debat

El debat monogràfic va tenir lloc a petició del president de la Generalitat, que va sol·licitar-lo en considerar que la sentència esmentada significava un fet de profunda gravetat que exigia ser "analitzat, debatut i replicat" en seu parlamentària, atès que, tot i salvar l'arquitectura institucional de l'Estatut, suposa l'anul·lació total d'un dels articles de l'EAC; l'esmena parcial de tretze articles, en declarar la inconstitucionalitat de determinades expressions i incisos, i la interpretació respecte d'uns altres vint-i-set articles.

La seva finalitat va ser "analitzar a fons el contingut de la sentència per tal de verificar com afecta a l'aplicació i el desplegament de l'Estatut vigent, debatre com resoldre els problemes específics que planteja i com recuperar la integritat de l'Estatut i exigir a totes les institucions compromeses el compliment del pacte estatutari".³

3. Sol·licitud d'una sessió extraordinària del Ple del Parlament formulada pel president de la Generalitat (BOPC 767, de 14.07.2010).

2.1. Intervenció del Govern

El debat monogràfic va durar tot el dia i es va obrir amb la intervenció del president de la Generalitat, José Montilla, qui en el seu discurs va fer una crida a la unitat per aconseguir l'aplicació íntegra del text estatutari. Igualment, el president va defensar la necessitat d'acordar un "full de ruta compartit" per les forces polítiques catalanes després de la sentència de l'alt tribunal. El discurs va emfatitzar la necessitat d'una resposta adequada de les institucions i del conjunt de la societat catalana, en una hora greu i exigent, després de la manifestació ciutadana del 10 de juliol. En el seu discurs, també es va apel·lar a la necessitat de conjugar el respecte de la voluntat popular i la defensa de l'autogovern, de forma integradora i respectant el joc democràtic.⁴

La intervenció del Govern en seu parlamentària, pròpia del paper preponderant de l'executiu en el desenvolupament d'aquest tipus de debat, va destacar tres nivells de reacció postsentència: emocional, jurídic i polític. Alhora, també va emfatitzar en la necessitat de traduir les negociacions institucionals en diferents etapes polítiques per abordar tres tipus de problemes: en primer lloc, la relació entre Catalunya i Espanya (concretament, per definir l'encaix de Catalunya dins d'Espanya, una qüestió de fons del catalanisme i de les relacions amb Espanya); en segon lloc, la confrontació de legitimitats (entre institucions democràtiques i institucions judicials, atès que es tracta de la primera vegada que el Tribunal Constitucional dicta una sentència sobre una llei aprovada per referèndum), i en tercer lloc, sobre com s'ha d'aplicar a partir d'ara l'Estatut. Sobre aquest darrer punt, el president va ressaltar que el primer pas havia estat elaborar el primer diagnòstic de les conseqüències de la sentència,⁵ i que no cal desfer la feina feta durant els quatre anys de desplegament estatutari atès que la cinquantena de lleis de desplegament estatutari aprovades segueixen essent vàlides per a l'autogovern. Així mateix, va anunciar que el pas següent hauria de ser decidir quina ha de ser la resposta, una resposta que conjugui l'acompliment del pacte polític i el respecte de l'estat de dret, la defensa de l'autogovern i la preservació de la cohesió de país.

El discurs del president de la Generalitat va identificar tres problemàtiques postsentència: la relació entre Catalunya i Espanya, la confrontació de legitimitats i l'aplicació futura de l'Estatut

2.2. Intervencions dels grups parlamentaris

Després de la intervenció del president de la Generalitat, el mateix matí van intervenir els sis grups parlamentaris. En conjunt, les intervencions es van centrar en interpretar l'impacte de la sentència sobre l'Estatut, les seves conseqüències i les relacions entre Catalunya i Espanya, i el model d'estat. La majoria de les intervencions van emfatitzar la necessitat d'una resposta unitària de la classe política catalana des del Parlament a la sentència, com a resposta a la multitudinària manifestació del 10 de juliol.

La intervenció del grup de CiU va apel·lar a la unitat de les forces polítiques per rebutjar la sentència, ja que consideren que aquesta retalla la voluntat del poble manifestada en referèndum. Respecte de l'Estatut, va referir-se a la causa nacional catalana i la necessitat d'endegar un nou camí en les relacions amb Espanya -diferent dels darrers trenta anys d'autogovern-, marcat pel lema de la manifestació "Som una nació. Nosaltres decidim".

El grup del PSC-CpC va posicionar-se a favor d'acatar la sentència però respondre-hi políticament manifestant-s'hi contrari. Igualment, va apostar per refer el pacte estatutari en una Espanya plural, d'acord amb un model d'Estat federalista com a millor marc d'autogovern. El grup d'ERC, d'altra banda, va centrar la intervenció a defensar la via de la independència com a resposta a la sentència i va ubicar el nucli del debat actual entre autonomistes i independentistes. Al seu torn, el grup del PPC, promotor del

4. DSPC- Sèrie P, núm. 129, de 16.07.2010.

5. Informe sobre la STC que resol el recurs d'inconstitucionalitat presentat per 50 diputats i senadors del Partit Popular contra l'Estatut d'autonomia de Catalunya, elaborat pel grup d'experts per encàrrec del president de la Generalitat, d'acord amb el compromís assolit amb els grups parlamentaris de CiU i els de l'Entesa, presentat el 14.07.2010.

recurs d'inconstitucionalitat origen de la sentència debatuda, es va pronunciar a favor del seu respecte i del consegüent acatament.

El grup d'ICV-EUiA va demanar una reforma profunda de la Constitució per impulsar el model del federalisme i va advertir que les exigències catalanes tenien com a darrera sortida viable la del dret a l'autodeterminació. La darrera intervenció, del Grup Mixt, va defensar el respecte i acatament de la sentència i la modificació d'aquelles lleis de desplegament estatutari que contenen punts declarats nuls per la sentència o que han estat reinterpretats.

El conjunt de les intervencions dels sis grups parlamentaris va comptar amb una resposta conjunta del president de la Generalitat que va tenir lloc a l'inici de la sessió de la tarda, moment en què van tenir lloc la rèplica del president i la corresponent contrarèplica dels grups parlamentaris.

2.3. Propostes de resolucions

Un cop clos el debat, els grups parlamentaris van presentar les seves propostes de resolució i van tenir ocasió d'exposar-les i de mostrar la seva posició respecte dels textos proposats per les altres forces polítiques.

Tot i que a l'inici de la sessió del matí no s'havia manifestat encara una posició unitària dels grups parlamentaris, a l'inici de la sessió de la tarda el president de la Generalitat va presentar una proposta de resolució que finalment va prosperar. La proposta de resolució reproduïa el preàmbul del text estatutari i expressava la disconformitat amb la sentència. La resolució es va aprovar amb el suport de 115 vots a favor (els grups de l'Entesa i CiU) i 18 en contra (PPC i Grup Mixt), però només va ser signada per dos dels grups de l'Entesa (PSC i ICV-EUiA).

El grup parlamentari d'ERC va presentar la seva pròpia proposta i el grup del PPC i el Grup Mixt també van proposar unes propostes de resolució per demanar respectivament l'acatament de la sentència. El grup parlamentari de CiU, per contra, no va presentar-ne cap, responent a l'anunci fet durant el debat en què donaria suport a la resolució que proposés el president de la Generalitat.

La proposta de resolució del grup d'ERC constava de tres punts: no acatar la sentència del Tribunal Constitucional sobre l'Estatut; fer seu el clam de la ciutadania de Catalunya en la manifestació del 10 de juliol, per exercir el dret a l'autodeterminació, i iniciar un procés democràtic cap a la independència.

La proposta de resolució del grup del PPC demanava l'acatament i el compliment de la sentència, i també adquirir el compromís d'acatar les futures sentències sobre els recursos pendents sobre l'Estatut. A més, el text també demanava a la cambra impulsar diversos compromisos del Govern de la Generalitat dirigits a: adoptar les mesures necessàries per fer efectiu el pronunciament de la sentència; acordar consensuadament amb les forces polítiques les disposicions legals de desenvolupament estatutari en el marc de la sentència, i garantir que l'Estatut serveixi per implementar polítiques de millora de les condicions de vida ciutadana i per afrontar la crisi econòmica i social.

La proposta de resolució del Grup Mixt, a més de promoure l'acatament i el respecte de la sentència, impulsava la revisió del conjunt de les lleis de desplegament estatutari afectades per la sentència. Així, la seva proposta de resolució instava el Govern a elaborar i presentar al Parlament projectes de llei de reforma de lleis de desplegament i feia una enumeració, no exhaustiva, que inclou: la llei del Consell de Garanties Estatutàries, d'Educació, del Síndic de Greuges, de consultes populars per via de referèndum, d'acollida de persones immigrades i retornades a Catalunya, de la llengua de signes, del codi de consum, del cinema i la llei del llibre segon del codi civil de Catalunya. A més, en referència als projectes de llei que es troben en tramitació a la cambra (com és el cas de la futura llei de vegueries i de l'aranès), el Grup Mixt també va plantejar obrir un període per presentar esmenes per tal d'adaptar-les al contingut de la sentència.

2.4. Votacions

Propostes de resolució	Contingut	Resultat de la votació
Proposta del PSC-CpC i ICV-EUiA	1. Mostrar disconformitat amb la sentència. 2. Ratificar solemnement el preàmbul de l'Estatut. 3. Compromís de les institucions catalanes a defensar íntegrament l'Estatut i extreure tot el seu potencial d'autogovern.	Aprovada per 115 vots a favor (PSC-CpC, ERC, ICV-EUiA i CiU) i 18 en contra (PPC i Grup Mixt)
Proposta d'ERC	1. Rebutjar la sentència i aconseguir un acord per no acatar-la. 2. Reconèixer el clam de la ciutadania de Catalunya en la manifestació del 10 de juliol "Som una nació. Nosaltres decidim" per exercir el dret a l'autodeterminació. 3. Iniciar un procés democràtic cap a la independència.	Rebutjada per 21 vots a favor (ERC), 65 en contra (PSC-CpC, PPC, ICV-EUiA i Grup Mixt) i 47 abstencions (CiU)
Proposta del PPC	1. Acatar i complir la sentència i comprometre's a acatar les futures sentències sobre els recursos pendents. 2. Instar el Govern de la Generalitat a adoptar les mesures necessàries per fer efectiu el pronunciament de la sentència. 3. Instar el Govern de la Generalitat a acordar consensuadament amb les forces polítiques les disposicions legals de desenvolupament estatutari en el marc de la sentència. 4. Instar el Govern de la Generalitat a garantir que l'Estatut serveixi per implementar polítiques de millora de les condicions de vida ciutadana i per afrontar la crisi econòmica i social.	Rebutjada per 17 vots a favor (PPC i Grup Mixt) i 116 en contra (PSC-CpC, ERC, ICV-EUiA i CiU) Del primer punt es va fer una votació separada, rebutjada per 18 vots a favor i 115 en contra
Proposta del Grup Mixt	1. Acatar i respectar el contingut de la sentència. 2. Instar el Govern de la Generalitat a adequar la seva actuació al contingut de la sentència. 3. Instar el Govern de la Generalitat a revisar totes les lleis afectades per la sentència. 4. Adequar els projectes de llei en tràmit a la sentència.	Rebutjada per 17 vots a favor (Grup Mixt i PPC) i 116 en contra (PSC-CpC, CiU, ICV-EUiA)

Propostes de resolució publicades al BOPC 771, de 19.07.2010, pàg. 4-7.

En conclusió, el Ple únicament va aprovar la proposta impulsada des del PSC i ICV-EUiA i va rebutjar les altres tres propostes de resolució presentades per ERC, el PPC i el Grup Mixt.

En aquest sentit, els partits polítics van aconseguir un acord de mínims que va permetre adoptar una resolució, tot i que en el decurs del debat s'havien posat de relleu objectius amb poques coincidències. Malgrat les divergències de les forces polítiques, durant el debat tots els grups van coincidir en assenyalar que era l'ocasió de fer un debat de país i calia deixar al marge qualsevol estratègia electoral pròpia de la fi de la legislatura.

3. La resolució aprovada

El debat es va cloure amb l'aprovació de la Resolució 750/VIII sobre la sentència del Tribunal Constitucional sobre l'Estatut ⁶, en què la majoria parlamentària va expressar les seves prioritats per afrontar la situació a partir d'ara, en el context postsentència. Es tracta d'una resolució conjunta que pivota al voltant de dos elements fonamentals: el primer, mostra la disconformitat del Parlament amb la sentència del Tribunal Constitucional i, el segon, manifesta l'afirmació nacional, atès que es referma la vigència del contingut íntegre del preàmbul de l'Estatut, que reconeix Catalunya com a nació.

Pel que fa al primer element, la resolució proposada pel president de la Generalitat mostra la disconformitat amb el contingut de la sentència del Tribunal Constitucional sobre el recurs que va presentar el grup del Partit Popular contra l'Estatut, tot respectant les institucions en què s'organitza l'estat de

dret i en la reivindicació de l'Estatut acordat entre una delegació de la cambra catalana i les comissions constitucionals del Congrés dels Diputats i del Senat. També es manifesta el compromís de les institucions catalanes per defensar íntegrament el text estatutari i extreure'n tot el seu potencial d'autogovern.

La Resolució conté dos elements: la disconformitat del Parlament amb la sentència i l'afirmació nacional del preàmbul de l'Estatut

Pel que fa al segon element de la Resolució, tot i que el preàmbul no disposa de valor jurídic, inclou la fórmula que es va pactar per definir Catalunya com a nació: "El Parlament de Catalunya, recollint el sentiment i la voluntat de la ciutadania de Catalunya, ha definit Catalunya com a nació d'una manera àmpliament majoritària. La Constitució espanyola, en l'article segon, reconeix la realitat nacional de Catalunya com a nacionalitat".

4. Sinopsi

La sessió monogràfica ha permès mostrar l'interès dels diferents grups parlamentaris per traslladar l'esperit i la voluntat de la societat catalana a l'àmbit de les grans decisions polítiques, sobretot després de la resposta popular a la sentència amb la manifestació del 10 de juliol a Barcelona. Les posicions expressades al llarg del debat han volgut, majoritàriament, esdevenir el reflex i el ressò de la veu popular, i han maldat per apuntar els grans elements de base de l'activitat política catalana en els propers anys en allò referent a les relacions amb Espanya. Ha permès, també, exposar les actuacions governamentals i les alternatives dels grups de l'oposició parlamentària respecte de com cal recupear el text ratificat per part del poble de Catalunya per mitjà de referèndum.

6. La Resolució 750/VIII del Parlament de Catalunya, sobre la sentència del Tribunal Constitucional sobre l'Estatut (BOPC núm. 771, de 19.07.2010) en què es rebutja la sentència del Tribunal Constitucional i es referma la vigència del preàmbul de l'Estatut.